

איתור דגלים אדומים - אנמנזה

להלן מספר צילומים ודוגמאות הממחישים את הסימנים הפיזיים – מתוך תכנית הדרכה "לדבר את השתיקה" - איתור במערכת הבריאות: חשוב לזכור שרק רופא מוסמך לבצע בדיקה רפואית ולקבוע אבחנה

א. מיקום הפגיעה

מיקום אופייני להתעללות מכוונת

אזור העכוז והגב התחתון-

אברי המין והחלק

הפנימי של הירכיים

כפות הידיים

לחיים (סימני סטירה)

תנוך האוזן (סימני צביטה)

ב. גיל הפגיעה

גורמים מחשידים לקיום התעללות:

- פנייה מאוחרת לקבלת עזרה
- נוכחותן של חבורות או פגיעות מזמנים שונים באותו ילד (מעידה על קיום אירועים שונים של פגיעה)

חבורות מגילאים שונים

מאפייני גיל החבורות:

עד יומיים- נפוח ורגיש למגע

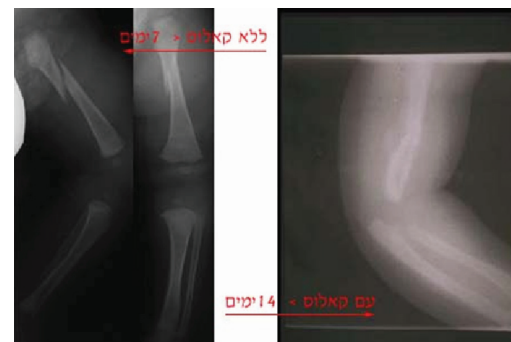
עד 5 ימים- צבע אדום- כחול

7-5 ימים – חבורה ירוקה

10-7 ימים- החבורה הופכת צהובה

14-10 ימים- חבורה חומה

שברים מזמנים שונים

ג. סוג הפגיעה

1. סימנים על העור

יש לשים לב ל:

- **סוג הסימן**- כיצד או באמצעות איזה חפץ נגרמה החבלה, האם מעורר חשד לפגיעה מכוונת- חבורות, שריטות, סימני נשיכה, פגיעות בפנים, בשיער ובקרקפת, סימני כפיתה.
- **גיל הסימן/ סימנים** - האם ישנם סימנים ממועדים שונים, האם גיל הפגיעה תואם את תיאור המקרה.
- **מיקום הסימן**- האם מיקום הסימן תואם את התיאור.
- **פיזור הסימנים**- האם הפיזור מעיד על פגיעות חוזרות.

חבורות:

צורת החבורה יכולה להעיד על החפץ שבאמצעותו נגרמה

1. חבורה מסוג זה נוצרה על-ידי חפץ קשיח: החבורה אינה ממשיכה עם קימור הגוף. האם שני הפסים האדומים בשולי החבורה נובעים מפעולת דחיסה שהפעיל המקל? במקרה זה הלחץ הופעל על הרקמות לכיוון שוליו של הצינור.

2. חבורה זו נוצרה על-ידי חפץ גמיש, ניתן לזהות את קצהו המעוגל יחסית של החפץ (במקרה זה- החגורה)

סימני כפיתה:

סימנים הנוצרים על-ידי לחץ ממושך או על-ידי חיכוך (בדומה לכוויה).

2. כוויות

מהי כוויה?

כוויה היא נזק פיזי לרקמת העור הנגרם כתוצאה ממגע עם חום, חומר כימי או חשמל. ב-9% ממקרי ההתעללות בילדים נגרמות להם כוויות מכוונות באמצעות חפצים לוחטים או נוזלים חמים. למרבה הצער, בעיני המתעלל נראית גרימת הכוויה לעתים קרובות כצורת ענישה לגיטימית או כאמצעי חינוכי, שמטרתו ללמד את הילד לקח חשוב בחיים.

מאפיינים של כוויות מכוונות:

- סוג הכוויה: כוויות אופייניות להתעללות הן כוויות מחפץ מלובן, כוויות מסיגריות, כוויות כתוצאה ממגע עם נוזל רותח (שמן או מים).
- צורת הכוויה: לעתים קרובות מעידה צורת הכוויה על האופן שבו נוצרה.
- מיקום הכוויה: המיקום משתנה לפי סוג הכוויה.

כוויות מחפץ מלובן:

- כוויות אלו קלות יותר לזיהוי ובדרך כלל הן מדרגה שנייה.
- מסומנות בקו המתאר של החפץ שגרם להן.
- שכיחות בעיקר על פני הגפיים, העכוז והפנים.
- החפצים השכיחים- מגהץ, סכו"ם מלובן, תנור אפייה.

כוויות מסיגריות:

- מופיעות בעיקר במקומות שלא צפוי שיקרו כתוצאה מתאונה.
- בעלות צורה אופיינית, סימטרית, עגולה, בקוטר אחד של כ-7 מ"מ.
- לרוב כמה מהן מפוזרות על פני הגוף.
- שכיחות בעיקר על הגפיים.
- נמצאות גם על הגב והעכוז.

כוויות כתוצאה מטבילה בנוזל חם (שמן או מים):

- כ-82% מהמקרים של כוויות ילדים ממים חמים מקורן בהתעללות.
- כוויית טבילה (Dumpling burn) היא הצורה הנפוצה של כווייה מכוונת: ההורה/המטפל מצמיד את הירכיים של הילד לבטן ומכניס את העכוז של הילד למים רותחים. מתקבלת כווייה עגולה באזור העכוז ולפעמים גם בירכיים. לעיתים זוהי צורת ענישה של ילדים בגיל שבו מקנים להם הרגלי ניקיון.

- דרך נוספת של גרימת כווייה מכוונת היא הכנסת כף היד או כף הרגל לנוזל רותח, כתוצאה מכך מתקבלת כווייה בצורה של "כפפה" או "גרב". בכל המקרים אין סימני התזה, האופייניים לכוויות שמקורן בתאונה.
- ♦ מאופיינות בקו המסמן את המפלס שעד אליו הגיע הנוזל הרותח.
- ♦ מופיעות לרוב בעכוז, בקצות הגפיים.
- ♦ שכיחות יותר בתינוקות.
- ♦ בניגוד לכוויות מתאונות, לרוב לא ייראו סימני התזה.

3. שלד ושרירים (Musculoskeletal Trauma)

- אצל יותר משליש מהילדים המזוכים (63%) נמצא שברים.
- שברים נפוצים בעיקר אצל ילדים מתחת לגיל 3.
- 50% מהשברים אצל ילדים מתחת לגיל שנה מקורם בהתעללות ובפגיעה מכוונת.

מיקום אופייני לשברים בהתעללות

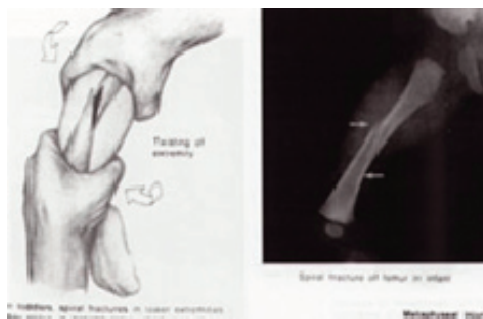
- בעצמות ארוכות, בצלעות, באגן, בגולגולת, בחוליות.
- בשל מאפייני רקמת העצם בילדות, יש להשתמש בעוצמה רבה כדי לגרום לשבר בילד, לכן נפוצות גם פגיעות פנימיות ללא שבר חיצוני בילדים (לדוגמה, קונטוזיה ריאתית ללא שבר בצלעות)

שברים אופייניים להתעללות

1. שבר ספיראלי
2. שבר סחיטה
3. קרע של המטאפיזה כתוצאה ממשיכה
4. שברים בצלעות
5. שברים סימטריים
6. שברים כתוצאה מפגיעות עדינות
7. שברי שבבים ופגיעת "ידית הדלי"

1. **שבר ספיראלי:** קיומו של שבר כזה בתינוקות מעורר חשד להתעללות

2. **שבר סחיטה (Twisting):** שבר הנוצר כתוצאה מתפיסת הגפה וסיבובה בכוח. שבר סחיטה לא קורה בתאונה או בנפילה אלא כתוצאה מהתעללות!

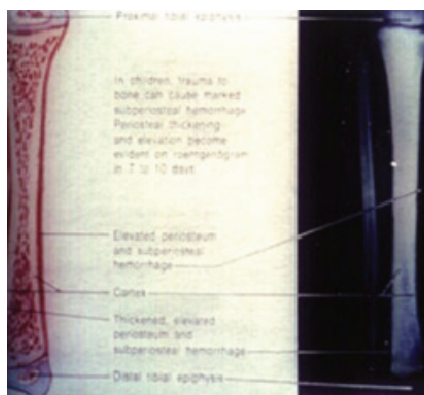

3. **קרע של המטאפיזה כתוצאה ממשיכה:** שבר שנוצר כתוצאה מלפיתה ומשיכה של יד או רגל בכוח, אופייני בתינוקות.

4. **שברים בצלעות:** 90% מהשברים הנגרמים מפגיעה מכוונת בצלעות מופיעים אצל ילדים מתחת לגיל שנתיים השברים יהיו בדרך כלל סימטריים ויימצאו על-פי רוב בפן האחורי של הצלע.

5. **שברים סימטריים:** בגולגולת, באף או באזורים אחרים בפנים, ובגפיים העליונות והתחתונות.

6. **שברים כתוצאה מפגיעות עדינות:**

נגרמים כתוצאה מהפעלת כוח על העצם הגורמת לשברים ושברי צדדים.

7. **שברי שבבים ופגיעת "ידית הדלי" (Chip Fractures, Bucket Handle and Corner Fractures):** פגיעה במיניסקוס או בפיתול הברך היא מהסממנים השכיחים ביותר המתגלים בקרב ילדים מוכים.